

Протеривање Доналда Трампа са „Твитера“ и осталих водећих друштвених мрежа подстакло је оштру полемику о томе да ли моћне приватне компаније угрожавају оно што је Американцима најсветије – слободу говора. Републиканци тврде да су технолошки моћници наклоњени либералима „убили“ слободу говора у САД и да је апсурд да на „Твитеру“ могу да се оглашавају режими који спроводе геноцид и убијају хомосексуалце, док је и даље актуелни председник Америке трајно блокиран. Демократе пак сматрају да је ову одлуку требало донети много раније. Једни кажу да је „Твитер“ прекршио Први амандман, други, пак, тврде да према њему власт не сме да ограничи слободу говора, а да су друштвене мреже приватне компаније.

„Твитер“ је прошле седмице прво суспендовао, а потом и трајно забранио налог одлазећег америчког председника, проценивши да је објавама у вези с нападом на Конгрес прекршио забрану величања насиља. Он је назвао патриотама изазиваче нереда у којима је погинуло четворо цивила и један полицајац. До даљег је суспендован на „Фејсбуку“ и „Инстаграму“, који заједно са „Вотсапом“ припадају империји Марка Закерберга.

Трампове присталице су у знак протеста напустиле „Твитер“ и „избегле“ на друштвену мрежу „Парлер“. Међутим и она је постала жртва цензуре технолошких џинова. „Гугл“ и „Епл“ су је избацили из својих продавница апликација, а „Амазон“ му је ускратио услугу хостовања. Трампизам је тако протеран са друштвених мрежа које су највише допринеле да процвета. Суспензија Трампа довела је до пада цена акција „Твитера“, смањивши вредност компаније за пет милијарди долара.

Европски лидери, који већ дуго воде борбу против америчких ценова интернета због њиховог монопола и односа према подацима корисника, имају различите ставове. Европски комесар за унутрашње тржиште Тјери Бретон написао је у тексту за „Политико” да су догађаја на Капитолу 6. јануара „11. септембар друштвених мрежа”, јер ће означити почетак нове ере строже регулације онлајн медија. „Оне су коначно увиделе одговорност и да имају начина да спрече ширење забрањеног садржаја”, написао је француски комесар.

Немачка канцеларка Ангела Меркел сматра међутим да су забране које су друштвене мреже увеле Доналду Трампу „проблематичне”, јер су слобода говора и мишљења људска права од највећег значаја. Канцеларка се слаже с ранијом праксом обележавања Трампових спорних објава и сматра да се право на слободу говора може ограничити, али само у складу са законом и у оквирима које дефинишу законодавци, а не одлукама менаџмента друштвених мрежа. Британски министар здравља Мат Хенкок рекао је да друштвене мреже сада доносе одлуке као уредници, пресуђујући ко сме да добије глас.

Руски опозиционар Алексеј Наваљни упоредио је Трампово протеривање с „Твитера” с државном цензуром у Русији и Кини, где су приватне компаније постале најбољи пријатељи државе за чији рачун врше цензуру.

Кинески медији нису пропустили прилику да ударе пацку САД, оценивши да оне више немају морално право да критикују друге због слободе говора.

„Ућуткивање америчког председника на друштвеним мрежама разоткрило је двоструке стандарде САД и представља за њих лекцију да слобода говора има границе. Ниједна влада не може да има нерегулисани интернет”, пише кинески таблоид на енглеском „Глобал тајмс”. Кинески аналитичари кажу да је њихова влада регулисала интернет да би створила „здраву средину за грађане”, док су америчке платформе започеле чистку због тога што су наклоњене одређеним странкама. Кажу да су САД постале предмет спрдње у свету и да више не би смеле да сматрају да су специјалне и посебне у односу на остатак света.

Активисти цивилног сектора подржавају одлуку о суспензији. Они кажу да је напад на

Конгрес показао да је заговорнике теорија завере и подстрекаче на насиље много раније требало цензурисати и да је после тог инцидента јасно колику моћ и одговорност у јавној дебати имају друштвене мреже.

Оне јесу дуго толерисале проблематичне објаве водећих политичара, уз образложење да јавност треба да чује ставове изабраних лидера. Трампу су прогледали кроз прсте када је 2017. претио вођама Северне Кореје да их „ускоро неће бити”, иако је јасно прекршио политику која забрањује претње насиљем, директне и индиректне. Лажно је тврдио да је Иран лансирао ракету која може да добаци до Израела, али твит му није обрисан.

Пандемија је многе ставове променила. „Фејсбук” и „Твитер” су у марту брисали објаве председника Бразила и Венецуеле због дезинформација о ковиду 19. У мају су први пут Трампови твитови добили плаве узвичнике, као упозорење да су потенцијално нетачни. Председник САД је тада запретио да ће укинути члан 230 једног закона који штити платформе од одговорности за објављени садржај. И демократе подржавају укидање тог члана, али из другачијих побуда. Док би конзервативци тужили друштвене мреже за цензуру, либерали се залажу за још већу модерацију како би се уклониле дезинформације и опасан садржај. Због тога многи упозоравају да ће укидање правне заштите лоше утицати на слободу говора јер ће платформе појачати контролу садржаја.

„Твитер” је суспендовао и више од 70.000 налога повезаних са покретом Кјуанон који шири бизарне теорије завере, између осталих да се Трамп бори против педофилског круга којим управља „дубока држава”, истакнути чланови Демократске стране и део Холивуда. Такође, обрисао је објаву кинеске амбасаде у САД у којој се тврди да су ујгурске жене еманциповане захваљујући кинеској политици у провинцији Синђијанг и и да промене у саставу становништва нису узроковане присилном стерилизацијом како тврде западни медији.

Има и мишљења да је потез „Твитера” према Трампу лицемеран јер су му годинама дозвољавали да крши политику коришћења, а терају га сада када одлази с власти не би ли код будуће администрације обезбедили себи што повољнији третман. Америчка Федерална трговинска комисија (ФТЦ) и готово све савезне државе у децембру су тужиле компанију „Фејсбук” јер, како су рекли, крши закон који спречава стварање монопола. Америчко Министарство правде је у октобру из сличних разлога тужило „Гугл”.

(Политика)